

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2021-12-23 Nr. 429-460
Vilnius

Lietuvos bankas 2021 m. spalio 8 d. gavo pareiškėjo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2021 m. liepos 27 d. pareiškėjas su draudiku sudarė būsto draudimo sutartį (draudimo liudijimas (*duomenys neskelbiami*)), kuria apdraustas butas, esantis adresu: (*duomenys neskelbiami*) (toliau – Sutartis). Draudimo liudijime nurodyta, kad draudimo laikotarpis – nuo 2021 m. rugsėjo 5 d. iki 2048 m. rugpjūčio 31 d., draudimo sąlygų galiojimo laikotarpis – nuo 2021 m. rugsėjo 5 d. iki 2022 m. rugsėjo 4 d.

2021 m. rugsėjo 25 d. pareiškėjas informavo draudiką apie 2021 m. rugsėjo 18 d. įvykį, kai po remonto kaimynų bute buvo apgadinta pareiškėjo buto vidaus siena (toliau – Įvykis).

Draudikui gavus Įvykio vietos nuotraukas ir buto planą, buvo sudaryta pažeisto paviršiaus plokštumos (3,75 kv. m) remonto sąmata, pagal kurią tiesioginės remonto išlaidos – 398,34 Eur, bendra remonto kaina be PVM – 481,52 Eur, o bendra kaina su PVM – 582,64 Eur. 2021 m. spalio 1 d. draudikas informavo pareiškėją apie apskaičiuotą 398,34 Eur draudimo išmoką, dėl kurios išmokėjimo paprašyta nurodyti banko sąskaitos numerį. Tą pačią dieną pareiškėjas nurodė: „netinka Jūsų pasiūlytas variantas, prašome sutvarkyti ir perdažyti viską vienoda spalva, kaip buvo iki įvykio“.

Draudikui nesutikus su pareiškėjo pretenzijomis, pareiškėjas 2021 m. spalio 5 d. draudikui nurodė: „Jūsų siūlomas išmokos dydis netenkina, nes neadekvati siūloma suma padaryti žalai“, o 2021 m. spalio 7 d. nurodė: „Jūsų pateikta suma 398 Eur netenkina, nes yra neadekvati padarytai žalai. Dar kartą pasikartosiu, kad pagal esamą dizainą spalvų maišymas negalimas. Siūlau sutvarkyti padarytą žalą tinkamai arba įvertinti žalą adekvačia suma, kuri atitinka šiuo metu rinkoje galiojančias kainas“.

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjas nurodė: „po kaimynų remonto buvo sugadinta viena koridoriaus siena. Kreipėmės į draudimo bendrovę, kurį įvertino tik vieną sieną (dalis pokalbio yra per jų bendravimo sistemą, kurioje negaliu pateikti įrodymo, kad reikalauju sutvarkyti visą vienodai nudažytos sienos dalį, o ne tik ~3m²). Nors visą koridorių dažėme viena spalva kaip vientisą patalpą. Draudikas atsisako suremontuoti ir siūlo išmoką, kurios dydis neadekvatus padarytai žalai.“ Pareiškėjas nurodė: „Reikalauju, kad draudikas sutvarkytą padarytą žalą iki būsenos, taip, kaip buvo iki sugadinimo arba paskaičiuotą žalos dydį atitinkančią kompensaciją“.

Draudikas nurodė su pareiškėjo reikalavimais nesutinkantis. Sutartis tarp šalių sudaryta Būsto draudimo taisyklių Nr. 067 (2021 m. kovo 30 d. redakcija, galiojanti nuo 2021 m. balandžio 16 d.) (toliau – Taisyklės) pagrindu. Draudikas pareiškėjui nurodė ir paaiškino, kaip ir kokiomis Taisyklių nuostatomis remiantis apskaičiuota draudimo išmoka.

Draudikas nurodė, kad plačiau nepasisakys dėl pareiškėjo reikalavimo „sutvarkyti padarytą žalą iki būsenos, taip, kaip buvo iki sugadinimo“, nes draudikas yra finansinė institucija, atlyginanti dėl draudžiamųjų įvykių patirtus nuostolius, o ne rangovas, atliekantis remonto darbus.

Pasisakydamas dėl pareiškėjo argumentų dėl galimai netinkamai nustatyto žalos dydžio,

draudikas nurodė, kad, priešingai, nei teigia pareiškėjas, aplinkybė, jog sugadintos sienos paviršius bus perdažytas, nereiškia, kad jo spalva ir (ar) atspalvis skirsis nuo buvusio iki tol. Bet kuris vidutinis vartotojas žino, kad statybiniai dažai, jų spalvos, atspalviai turi paletes, kodus, pagal juos galima parinkti tokią pačią spalvą ir atspalvį, koku buvo nudažyta anksčiau. Tai patvirtina ir su atsiliepimu teikiami draudiko darbuotojų, nesusijusių su šia žala ir jos administravimu, turinčių techninį išsilavinimą, statybos inžinierių kvalifikaciją, specialių žinių, kompetenciją ir tai patvirtinančius kvalifikacijos atestatus, paaiškinimai.

Atitinkamai, remiantis Taisyklių B III dalies 2.2 papunkčiu¹, pareiškėjo nuostoliu laikytina tik sugadintos sienos plokštumos, o ne viso ta spalva dažyto sienos paviršiaus, viso koridoriaus remonto kaina.

Remiantis Taisyklių B IV dalies 3.3 ir 5.1 papunkčiais², pareiškėjui nepateikus įrodymų, kad sugadinta siena yra remontuojama, draudimo išmoka mokama pagal apskaičiuotas tiesiogines tokio remonto išlaidas. Draudėjui pateikus įrodymus apie faktiškai atliktą remontą, galima draudimo išmokos priemoka iki sąmatoje nurodytos bendros remonto vertės.

Be to, net jei naujai nudažytos ir įvykio metu nepažeistos sienos dažų atspalvis nežymiai skirtųsi (dėl natūralaus dažų nusidėvėjimo laikui bėgant), Sutartyje (Taisyklėse) draudikas ir pareiškėjas susitarė, kad tokie nežymūs neatitikimai nėra vertinami. Taisyklių B III dalies 7 punktą aiškiai numato, kad „Mes neatsakome už spalvos, atspalvio ar nežymius kokybės neatitikimus tarp suremontuotos ir likusios pastato (patalpos) ar apdrausto daikto dalies“.

Draudiko nuomone, vertintina ir aplinkybė, kurioje vietoje yra įvykio metu pažeista siena. Kaip akivaizdžiai matyti iš pateiktų nuotraukų, siena yra „galinė sieninės spintos dalis“. Įprastai sieninės spintos durys laikomos uždarytos ir atidaromos tik renkantis, išimant, įdedant į ją daiktus. Be to, įprastai galinė spintos siena nėra matoma, nes ją uždengia spintoje esantys daiktai.

Draudikas nurodė, kad sąmata sudaryta naudojant UAB „Sistela“ sistemą, pripažįstamą VĮ „Statybos produkcijos sertifikavimo centras“. Minėta sistema atliekama rinkos kainų analizė ir periodiškai pateikiamos rekomendacijos. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministerija 2006 m. spalio 26 d. pranešimu yra nurodžiusi, kad apskaičiuojant statinių statybos kainas vadovaujamosi kainodaros taisyklėmis, resursų rinkos kainomis ir ekonominiais normatyvais, parengtais pagal šių kainų nustatymo principus, pateiktus statybos techniniame reglamente STR 1.05.06:2005. Taip pat UAB „Sistela“ parengė ir patvirtinto Statinių skaičiuojamosios kainos nustatymo rekomendacijas, kurios yra įregistruotos VĮ „Statybos produktų sertifikavimo centras“. Taigi, sąmata, kaip to ir pageidauja pareiškėjas, skaičiuota pagal vidutines rinkos kainas.

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, draudikas nurodė neturintis pagrindo keisti priimto sprendimo ir draudėjui išmokėti didesnę draudimo išmoką nei įvykio metu pažeistos sienos remonto tiesioginės išlaidos. Draudikas pažymėjo, kad, nors ne kartą prašė, pareiškėjas nenurodė banko sąskaitos, į kurią pareiškėjas pageidauja, kad būtų pervesta draudimo išmoka, numerio, todėl draudikas neturi galimybės išmokėti savo apskaičiuotos draudimo išmokos.

Draudikas papildomai paaiškino, kad pateiktame buto plane nėra nurodytas sienos plotis, bet jis buvo apskaičiuotas specialistų pagal mastelį, lyginant kitų sienų pločius. Pagal mastelį sienos plotis turėtų būti apie 1,3 m. Skaičiuojant sąmatą, įvertintas galimas netikslumas ir sienos plotis taikytas 1,5 m, aukštis – 2,5 m, sienos plotas: $1,5 \times 2,5 = 3,75$ kv. m.

Nuostolis apskaičiuotas vertinant vidutines atitinkamos kokybės dažų kainas. Dažų kaina nepriklauso nuo jų atspalvio, be to, sienų dažai gali būti sumaišomi tokie patys pagal kodus ar paletes. Vis dėlto, jeigu pareiškėjas, realiai įsigydamas tokio paties atspalvio dažų, patirtų

¹ Kai pastatai (pastatų elementai), (įrenginiai) ar namų turtas, apdrausti atkūrimo verte, dėl draudžiamąjį įvykio sugadinti, nuostolis yra šio turto remonto kaina. Nuostoliu laikomos tik remonto išlaidos, būtinos sugadintam turtui atstatyti iki buvusios prieš pat įvykį būklės, neviršijančios to turto atkūrimo vertės, buvusios prieš pat draudžiamąjį įvykį.

² Jeigu Jūs nesutinkate atstatyti (nors tai įmanoma) ir (arba) neįrodote, kad bus atstatyti sunaikinti, sugadinti pastatai, pastatų elementai (įrenginiai), kai pastatai apdrausti atkūrimo verte, LD gali vadovautis pastato rinkos vertės įvykio dieną nustatymo principu (nuostolio dydį nustatyti pagal analogiško turto rinkos kainą toje pačioje vietovėje, kurioje yra (buvo) apdraustas pastatas) arba draudimo išmoką apskaičiuoti atsižvelgdamas į pastato nusidėvėjimą (likutinę vertę). Tokiu atveju Draudikas turi teisę parinkti draudimo išmokos apskaičiavimo būdą. Pastato nusidėvėjimas nustatomas vadovaujantis Taisyklių 1 priedu arba, pastatų nuostolio atveju, mokant tiesiogines atstatymo išlaidas (jei jos yra mažesnės nei pastatų likutinė vertė). Tiesiogines atstatymo išlaidas sudaro tiesiogiai darbams atlikti būtinų materialinių ir darbo išteklių (statybos išteklių), t. y. medžiagų ir mechanizmų, eksploatacijos ir darbo užmokesčio vertė ir kitos su darbų vykdymu tiesiogiai susijusios numatytos statybų vietos įrengimo, eksploataavimo ir valdymo išlaidos, socialinio draudimo mokesčiai; Nuostolio PVM dalis mokama tik pateikus nuostolio dydį ir faktines atstatymo (remonto) išlaidas patvirtinančius dokumentus (sąskaitas faktūras, čekius ir pan.).

didesnių išlaidų, draudikas galėtų išmokėti draudimo išmokos priemoną.

Draudikas nurodė, kad, remiantis statybos techniniu reglamentu STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“, netiesioginėms (pridėtinėms) išlaidoms priskirtinos tokios išlaidos: „bendrųjų materialinių išlaidų ūkio reikmėms ir veiklos mokesčiams dalis; bendro naudojimo transporto išlaidų dalis; administracijos ir ūkio darbuotojų darbo užmokesčio dalis; socialinio draudimo nuo administracijos ir ūkio darbuotojų darbo užmokesčio dalis“. Kitaip sakant, į šias išlaidas patenka administracijos darbuotojų atlyginimai, nuo jų apskaičiuotos įmokos, transporto, informacinės, kanceliarinės išlaidos, sanitarinė ir higieninė priežiūra, buitinės paslaugos, prietaisų ir įrangos amortizaciniai atskaitymai, vežimo išlaidos, patalpų nuoma, mokestis už žemę, kelius ir kt.

Lietuvos bankui draudiko pasiteiravus dėl sieninės spintos išardymo ir sumontavimo išlaidų atlyginimo, jų nesant pateiktoje sąmatoje, draudikas nurodė, kad dėl klaidos minėta išlaidų „eilutė“ į galutinę sąmatą nebuvo įtraukta. Draudikas pateikė patikslintą sąmatą su minėtomis išlaidomis, pagal kurią tiesioginės remonto išlaidos – 555,52 Eur. Draudikas nurodė, kad 555,52 Eur yra ta suma, kuri šiuo atveju galėtų būti išmokėta draudėjui, kai jis nurodys savo banko sąskaitos numerį.

Taip pat draudikas nurodė, kad „sąmata skaičiuota remiantis UAB „Sistela“ sukurtu skaičiavimo įrankiu, kuris yra sertifikuotas, atestuotas ir patvirtintas Lietuvos Respublikos institucijų, naudojamas visų (absoliučios daugumos) rangovų, draudikų, kitų statybos dalyvių, kuriame yra surinkta informacija apie prekių, paslaugų ir darbų kainas, atmetant nepagrįstai mažas ir nepagrįstai dideles kainas, orientuojantis į deklaruojamas mažmenines kainas, t. y. kainas, kuriose nėra įvertintos prekybininkų teikiamos nuolaidos, taip pat įvertinant statistinius duomenis (MMA pokyčius, rinkos infliaciją), kas leidžia geriausiai atspindėti tam tikro laikotarpio kainų lygį“.

Vis dėlto, siekdamas papildomai pagrįsti, kad draudiko apskaičiuota išmoka yra tinkama ir pakankama, draudikas nurodė kreipęsis į tris rangovus, kad jie sudarytų tokių pačių darbų atlikimo sąmatas. Visų rangovų pateiktos sąmatos buvo mažesnės nei apskaičiuotos UAB „Sistela“ sistema. Draudikas akcentavo, kad visi rangovai vertino tą aplinkybę, jog darbai yra mažos apimties, tačiau reikia daug važinėti, todėl taikyti didesni koeficientai. Nepaisant to, visose įmonių sąmatose matyti gerokai mažesnės sumos. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, darytina išvada, kad draudiko apskaičiuotas išmokos dydis tikrai atlygins draudėjo patirtą žalą.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šiuo atveju ginčo dėl įvyko pripažinimo draudžiamuoju nėra. Pareiškėjui nepriimtinas draudiko apskaičiuotas žalos dydis dėl galimai nepakankamos remonto apimties ir galimos neatitikties rinkos kainoms. Kaip minėta, ginčo nagrinėjimo metu draudikas nurodė pateiktoje pirminėje sąmatoje (pagal kurią nustatyta mokėtina suma – 398,34 Eur) neįvertinęs sieninės spintos išmontavimo ir sumontavimo išlaidų, kurias įtraukus draudiko apskaičiuota patikslinta draudimo išmokos suma – 555,52 Eur.

Kaip matyti iš pareiškėjo kreipimosi, nesutikdamas su draudiko siūloma draudimo išmoka, pareiškėjas reiškia iš esmės alternatyvius reikalavimus draudikui – išmokėti pakankamą žalai atlyginti draudimo išmoką arba atkurti sugadintą turtą į iki įvykio buvusią padėtį.

1. Dėl draudiko nustatyto žalos dydžio

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

Šiuo atveju ginčas kilo iš turto draudimo sutarties. Pagal Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo (toliau – Draudimo įstatymas) 91 straipsnio 4 dalį, turto draudimo sutartis priskiriama

nuostolių draudimo sutartims, pagal kurias draudikas įsipareigoja įvykus draudžiamajam įvykiui išmokėti draudimo išmoką, lygią patirtiems nuostoliams.

Sutartis taip pat priskirtina savanoriško draudimo sutartims. Remiantis CK 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse draudikas gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Nuo pasirinktos draudimo apsaugos priklauso draudikui mokamo atlyginimo už prisiimtus įsipareigojimus, t. y. draudimo įmokos, dydis. Kasacinio teismo praktikoje nurodoma, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013).

Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiose sąlygose.

Draudimo liudijime nurodyta, kad taikomas maksimalus pastatų draudimo variantas. Buto draudimo vertė – atkūrimo vertė³.

Draudiko pareigos Sutarties galiojimo metu įtvirtintos Taisyklių C III dalies 4 punkte. 4.5 papunktyje nustatyta, kad gavęs visą informaciją, reikšmingą nustatant draudžiamąjį įvykio faktą, aplinkybes, pasekmes ir draudimo išmokos dydį, ne vėliau kaip per 15 darbo dienų draudikas privalo išmokėti draudimo išmoką.

Taisyklių B III dalies 1 punkte nustatyta: „Nuostolio dydį nustatome Mes vadovaudamiesi surašytu turto sunaikinimo ar sugadinimo aktu (jei buvo vykdoma apžiūra arba gautos informacijos pakanka aktui surašyti), iš Jūsų ir kompetentingų įstaigų gautais dokumentais, būtinais turto sunaikinimo ar sugadinimo priežastims ir nuostolių dydžiui nustatyti“. Taisyklių B III dalies 10 punkte nurodoma: „Jūs ir Mes galime samdyti ekspertus ir remtis jų išvadamis nustatant įvykio priežastis ir (arba) nuostolio dydį“.

Pagal Taisyklių B III dalies 2.2 papunktį, kai pastatai (pastatų elementai (įrenginiai) ar namų turtas, apdrausti atkūrimo verte, dėl draudžiamąjį įvykio sugadinti, nuostolis yra šio turto remonto kaina. Nuostoliu laikomos tik remonto išlaidos, būtinos sugadintam turtui atstatyti iki buvusios prieš pat įvykį būklės, neviršijančios to turto atkūrimo vertės, buvusios prieš pat draudžiamąjį įvykį.

Taisyklių B IV dalies 3 punktas reglamentuoja draudimo išmokos mokėjimą. 3.1 papunktyje nustatyta: „Jei pastatai sunaikinti ar sugadinti, draudimo išmoka mokama vadovaujantis Jūsų pateiktais nuostolio dydį ir faktines atstatymo (remonto) išlaidas patvirtinančiais ir su Mumis suderintais dokumentais (projektais, statybos leidimais, atstatymo ar remonto darbų sąmatomis, rangos sutartimis, sąskaitomis už darbus, kuriuos būtina atlikti atstatant (atkuriant) draudžiamąjį įvykio metu sunaikintą ar sugadintą turtą, pirktas medžiagas, būtiną įrangą objektui atstatyti iki būklės prieš draudžiamąjį įvykį, darbų priėmimo aktais, pastato pripažinimo tinkamu naudotis aktais ir kt. dokumentais) ir (arba) Mūsų atliktu vertinimu“.

Taisyklių B IV dalies 3.2 papunktyje nurodoma: „Jeigu draudimo sutartyje nenustatyta kitaip, draudimo išmoka už pastatų atstatymą ar remontą mokama tik Mums įsitikinus, kad bus pastatyti tos pačios rūšies ir paskirties pastatai ankstesnėje jų vietoje arba tie patys pastatai bus suremontuoti, o sugadinti pastatų elementai (įrenginiai) pakeisti“. Taisyklių B IV dalies 4 punkte nustatyta: „Jūs privalote suderinti su Mumis (jei Mes to reikalaujame), kuri įmonė atliks sunaikinto ar sugadinto turto, už kurį turi būti mokama draudimo išmoka, projektavimo, statybos, gamybos ar remonto darbus“.

Taisyklių B IV dalies 3.3 papunktyje nustatyta: „Jeigu Jūs nesutinkate atstatyti (nors tai įmanoma) ir (arba) neįrodote, kad bus atstatyti sunaikinti, sugadinti pastatai, pastatų elementai (įrenginiai), kai pastatai apdrausti atkūrimo verte, LD gali vadovautis pastato rinkos vertės įvykio dieną nustatymo principu (nuostolio dydį nustatyti pagal analogiško turto rinkos kainą toje pačioje vietovėje, kurioje yra (buvo) apdraustas pastatas) arba draudimo išmoką apskaičiuoti atsižvelgdamas į pastato nusidėvėjimą (likutinę vertę⁴). Tokiu atveju Draudikas turi teisę parinkti draudimo išmokos apskaičiavimo būdą. Pastato nusidėvėjimas nustatomas vadovaujantis Taisyklių 1 priedu arba, pastatų nuostolio atveju, mokant tiesiogines atstatymo

³ Pagal Taisyklių A VI dalies 1.1.1 papunktį, atkūrimo (statybinė) vertė – tai vietai būdinga analogiško tokios pat paskirties ir konstrukcijos naujo pastato atkūrimo, atliekamo naudojant tokias pat medžiagas ir įrangą (statybinė), vertė, kuri apima pastato pastatymo, įskaitant konstravimą ir projektavimą, išlaidas.

⁴ Pagal Taisyklių A VI dalies 1.1.2 papunktį, likutinė vertė – tai pastato atkūrimo vertė, atėmus nusidėvėjimo sumą (metinis pastatų nusidėvėjimo dydis (procentais) nurodomas Taisyklių 1 priede).

išlaidas (jei jos yra mažesnės nei pastatų likutinė vertė). Tiesiogines atstatymo išlaidas sudaro tiesiogiai darbams atlikti būtinų materialinių ir darbo išteklių (statybos išteklių), t. y. medžiagų ir mechanizmų, eksploatacijos ir darbo užmokesčio vertė ir kitos su darbų vykdymu tiesiogiai susijusios numatytos statybų vietos įrengimo, eksploataavimo ir valdymo išlaidos, socialinio draudimo mokesčiai“.

Taisyklių B IV dalies 5.1 papunktyje nurodoma, kad draudikas turi teisę atidėti draudimo išmokos išmokėjimą „<...> kol Jūs dokumentais pagrįsite nuostolio dydį. Nuostolio PVM dalis mokama tik pateikus nuostolio dydį ir faktines atstatymo (remonto) išlaidas patvirtinančius dokumentus (sąskaitas faktūras, čekius ir pan.)“.

Įvertinus minėtas Taisyklių nuostatas, darytina išvada, kad nuostolio dydžio nustatymo prerogatyva priskirta draudikui. Taip pat išskirtos dvi situacijos, nuo kurių priklauso išmokos apskaičiavimo būdas, t. y. kai draudėjas pateikia faktinio remonto išlaidų dokumentus ir kai jų nepateikia. Šiuo atveju duomenys apie faktinio remonto atlikimą (kuris yra galimas) nepateikti. Kaip matyti, draudikas, remdamasis Taisyklių B IV dalies 3.3 papunktyje įtvirtinta teise pasirinkti išmokos apskaičiavimo būdą, nutarė išmoką apskaičiuoti pagal tiesiogines remonto išlaidas be PVM. Atsižvelgiant į ginčo faktinę situaciją, darytina išvada, kad toks apskaičiavimo būdas atitiko Taisyklių nuostatas.

Kaip matyti iš pareiškėjo kreipimosi, jo manymu, per maža išmokos suma buvo apskaičiuota dėl nepakankamos remonto apimties ir mažesnių nei rinkoje taikomų kainų (įkainių). Kaip minėta, įtraukus sieninės spintos išardymo ir sumontavimo darbus, pagal patikslintą draudiko sąmatą tiesioginės remonto išlaidos – 555,52 Eur (be PVM), bendra remonto vertė (be PVM) – 646,56 Eur; bendra remonto vertė (su PVM) – 782,34 Eur.

1.1. Dėl remonto apimties, nustatant draudimo išmokos dydį

Kaip matyti, draudikas žalą skaičiavo vertindamas, kad remontuotinas sienos plotas yra 3,75 kv. m. Draudikas paaiškino, kad toks yra jo apskaičiuotas sienos, kuri buvo apgadinta, plotas. Šiuo atveju pareiškėjas neginčija, kad buvo apgadinta tik viena koridoriaus siena ir kad draudikas minėtos sienos plotą nustatė tinkamai, tačiau teigia, kad draudikui kyla pareiga atlyginti ne tik apgadintos sienos remonto išlaidas, bet ir kitų sienų, kurios dažytos ta pačia spalva, perdažymą.

Komentuodamas pateiktą buto planą, pareiškėjas nurodė, kad jame „raudonai pažymėta sugadinta siena ir mėlynai pažymėtos sienos, kurios yra nudažytos ta pačia spalva“. Kaip galima spręsti iš pateikto buto plano, ta pačia spalva kaip apgadinta koridoriaus siena nudažytos ne tik dvi kitos koridoriaus sienos, bet ir viena virtuvės siena bei dalis kitos virtuvės sienos.

Pareiškėjo teigimu, tik apgadintą koridoriaus sieną perdažyti negalima, nes „pagal esamą dizainą spalvų maišymas negalimas“. Įvertinus pareiškėjo argumentus, darytina išvada, kad, pareiškėjo nuomone, dažant tik apgadintą sieną, atsiras pastebimas spalvų skirtumas.

Draudikas teigia, kad minėto spalvų ir atspalvių skirtumo neatsiras, nes yra objektyvi galimybė pagal paletes ir kodus tiksliai nustatyti reikiamą atspalvį. Draudiko teigimu, yra galimybė įsigyti reikiamo kodo dažų, be to, galima sumaišyti dažus, išgaunant reikiamą atspalvį.

Draudikas į ginčo bylą pateikė dviejų atestuotų statybos darbų specialistų atsakymus į klausimą, ar pagrįstas pareiškėjo argumentas dėl remonto apimties, teigiant, kad perdažant vieną koridoriaus sieną, jos spalva skirsis nuo kitų. Specialistas (*duomenys neskelbiami*) nurodė: „Atskiros sienos, kaip plokštumos, dažymas technologškai įmanomas atliekant tai iki sekančio susikertančio paviršiaus. Kaip pavyzdys nuo vieno kampo iki kito kampo. Tam reikalinga dažų spalvų paletė, parenkant reikiamą spalvą“. Specialistas (*duomenys neskelbiami*) nurodė: „Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta žemiau esančiame laiške, konstatuotina, kad pažeisto paviršiaus plokštuma turi būti dažoma visa. Įvykio metu nepažeistos sienos neturi būti dažomos, kiekviena spalva ir atspalvis turi savo kodą spalvų paletėje, todėl yra įmanomas ir tikslingas atspalvio parinkimas pagal esamų dažų kodą. Egzistuoja tikimybė, kad esamas dažų atspalvis nuo esamo nežymiai skirsis. Dažai laikui bėgant blunka (natūralus nusidėvėjimas), todėl parenkant spalvos atspalvį, tikslinga pasirinkti šiek tiek šviesesnius spalvų tonus už buvusius“.

Kaip minėta, remiantis Taisyklių B III dalies 2.2 papunkčiu, kai pastatai (pastatų elementai (įrenginiai) ar namų turtas, apdrausti atkūrimo verte, dėl draudžiamąjo įvykio sugadinti, nuostolis yra šio turto remonto kaina. Nuostoliu laikomos tik remonto išlaidos, būtinos sugadintam turtui atstatyti iki buvusios prieš pat įvykį būklės, nevirsijančios to turto atkūrimo vertės, buvusios prieš pat draudžiamąjį įvykį.

Kaip minėta, draudikas draudimo išmokos dydį nustatė įvertindamas apgadintos sienos atkūrimo (remonto ir dažymo) darbus. Objektivių duomenų apie tai, kad atlikus patikslintoje draudiko sąmatoje nurodytus darbus minėta siena nebus atkurta į iki įvykio buvusią būklę, nėra. Taip pat nėra duomenų apie tai, kad dėl įvykio būtų apgadintas kitas turtas ar dėl vienos sienos perdažymo nebūtų objektyvios galimybės naudotis kitu turtu pagal paskirtį, pablogėtų jo būklė.

Nors pareiškėjas teigia atsirasant estetinę problemą – sienų atspalvių skirtumą – draudiko pateikti specialių žinių turinčių asmenų paaiškinimai patvirtina, kad šiuo atveju yra objektyvi galimybė parinkti dažų spalvą ir atspalvį, kuriuo nudažyta apgadinta siena nesiskirtų nuo kitų sienų savo spalva. Minėtas išvadas paneigiančių duomenų nėra pateikta. Atsižvelgiant į minėtas aplinkybes, sprendžiamas, kad nėra pagrindo išvadai, jog, perdažius tik apgadintą sieną, jos spalva skirsis nuo kitų gretimų sienų.

Pažymėtina, kad Taisyklių B III dalies 7 punkte nustatyta: „Mes neatsakome už spalvos, atspalvio ar nežymius kokybės neatitikimus tarp suremontuotos ir likusios pastato (patalpos) ar apdrausto daikto dalies“. Taigi, net tuo atveju, jeigu susidarytų nežymus atspalvių skirtumas (kaip minėta, šiuo atveju tai nėra įrodyta), toks žalos atlyginimas nebūtų laikomas netinkamu ar nepakankamu pagal ginčo šalių sudarytą Sutartį.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus duomenis, darytina išvada, kad draudiko sprendimas atlyginti tik pažeistos sienos remonto darbų kainą laikytinas pagrįstu ir atitinkančiu kompensacinę draudimo išmokos esmę.

1.2. Dėl draudiko nustatytos remonto kainos pagrįstumo

Iš pareiškėjo nesutikimo su draudiko apskaičiuota remonto kaina sprendžiamas, kad ji jam nepriimtina, nes galimai neatitinka rinkos kainų.

Kaip minėta, pagal Taisyklės nuostolio dydis apskaičiuojamas atsižvelgiant į atkūrimo vertę, kuri pagal Taisyklių A VI dalies 1.1.1 papunktį apibrėžiama kaip tai vietai būdinga analogiško tokios pat paskirties ir konstrukcijos naujo pastato atkūrimo, atliekamo naudojant tokias pat medžiagas ir įrangą (statybinė), vertė, kuri apima pastato pastatymo, įskaitant konstravimą ir projektavimą, išlaidas.

Draudikas nurodė, kad tiek pirmine, tiek patikslintą sąmatą sudarė naudodamas UAB „Sistela“ programą. Remiantis Statybos produkcijos sertifikavimo centro, veikiančio Lietuvos Respublikos aplinkos ministro pavedimu, viešai skelbiama informacija, UAB „Sistela“ rekomendacijos dėl statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymo yra įtrauktos į minėto centro registrą kaip parengtos vadovaujantis statybos techniniame reglamente STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ nustatytais principais.

UAB „Sistela“ tinklalapyje⁵ skelbiama tokia informacija apie rekomenduojamų statybos darbų kainų nustatyto principus: „Apklausiami bei surenkame informaciją iš medžiagų pardavėjų, gamintojų, rangovų ir subrangovų ir taip sudarome išplėstinę prekių, paslaugų ir darbų kainų duomenų bazę. Atmetame nepagrįstai mažas ir nepagrįstai dideles kainas. Atsižvelgdami į dominuojančius rinkoje produktus bei jų pasiūlą, nustatome statybos medžiagų, darbų ir paslaugų orientacines rinkos kainas, kurios geriausiai reprezentuoja tam tikro laikotarpio rinkos kainų lygį. Orientuojamės į deklaruojamas mažmenines kainas, t.y. kainas, kuriose nėra įvertintos prekybininkų teikiamos nuolaidos.“

Taigi, apskaičiuodamas žalos dydį, draudikas naudojo sertifikuotą sąmatų sudarymo programą, skirtą remonto išlaidoms pagal vidutines rinkos kainas skaičiuoti. Kaip minėta, įtraukus sieninės spintos išardymo ir sumontavimo darbus, pagal patikslintą draudiko sąmatą tiesioginės remonto išlaidos – 555,52 Eur (be PVM), bendra remonto vertė (be PVM) – 646,56 Eur; bendra remonto vertė (su PVM) – 782,34 Eur.

Draudikas nurodė, kad siekdamas papildomai pagrįsti nustatyto žalos dydžio teisingumą kreipėsi į tris faktiškai veikiančias statybines įmones, prašydamas sudaryti analogiškų remonto darbų sąmatas.

Draudikas pateikė UAB „IVRO“ sudarytą sąmatą, pagal kurią tiesioginės remonto išlaidos (be PVM) – 365,61 Eur; bendra remonto vertė (be PVM) – 439,61 Eur; bendra remonto vertė (su PVM) – 531,93 Eur. Pagal UAB „Infranet“ sąmatą tiesioginės remonto išlaidos – 243,34 Eur; bendra remonto vertė (be PVM) – 357,51 Eur; bendra remonto vertė (su PVM) – 432,83 Eur. Pagal UAB „Dmirosta“ sąmatą, tiesioginės remonto išlaidos – 396,28 Eur (be PVM); bendra remonto vertė (be PVM) – 486,41 Eur; bendra remonto vertė (su PVM) – 588,56 Eur.

⁵ <http://www.sistela.lt>.

Įvertinus draudiko pateiktas realiai veikiančių remonto įmonių sąmatas matyti, kad pagal jas visas nustatyta mažesnė remonto darbų kaina, negu nurodyta draudiko sudarytoje patikslintoje sąmatoje, naudojant UAB „Sistela“ programą. Įvertinus draudiko pateiktus duomenis, nesant į ginčo bylą pateiktų objektyvių minėtas aplinkybes paneigiančių duomenų, darytina išvada, kad draudiko nustatyta remonto kaina ir tiesioginės remonto išlaidos yra ne mažesnės negu vidutinė tokių darbų kaina rinkoje. Taigi, patikslinta draudimo išmoka, draudiko apskaičiuota kaip tiesioginių remonto išlaidų suma (555,52 Eur), atitiko Taisyklių nuostatas ir nepažeidė pareiškėjo intereso gauti išmoką, kurios pakanka nuostoliui atlyginti, atsižvelgiant į rinkoje esančias turto atkūrimo darbų kainas.

2. *Dėl reikalavimo draudikui atkurti sugadintą turtą*

Kaip minėta, vienas iš pareiškėjo reikštų alternatyvių reikalavimų draudikui – atkurti sugadintą turtą. Atsižvelgiant į jau minėtą teisinį reguliavimą ir į Sutarties nuostatas, darytina išvada, kad draudikas, įvykus draudžiamajam įvykiui, pareiškėjui įsipareigojo išmokėti jo patirtą žalą atlyginančią draudimo išmoką. Pareigos pačiam draudikui atlikti turto atkūrimo darbus nebuvo nustatyta.

Atsižvelgiant į minėtas aplinkybes, darytina išvada, kad pareiškėjo reikalavimas pačiam draudikui atkurti sugadintą turtą laikytinas nepagrįstu. Kartu, kaip minėta, įvertinus draudiko apskaičiuotą patikslintą draudimo išmoką, manytina, kad jos pakanka pareiškėjo patirtiems nuostoliams atlyginti, todėl pareiškėjo interesai nebuvo pažeisti.

Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, nėra pagrindo tenkinti pareiškėjo reikalavimų.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Arūnas Raišutis